

Kunnanvaltuusto

Aika 10.11.2025 klo 17:00 - 21:28

Paikka Kunnantalo, valtuustosali

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 105	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 106	Pöytäkirjantarkastajien valinta	5
§ 107	Työjärjestyksen hyväksyminen	6
§ 108	Mäntsälän osavuosikatsaus 3/2025 ja talousarviomuutokset	7
§ 109	Veroprosenttien määrääminen vuodelle 2026	11
§ 110	Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027-2029	14
§ 111	Ilmoitusasiat	22
§ 112	Valtuustoaloite Varjopaikkojen ja luontoelementtien lisääminen päiväkotien ja koulujen pihalle sekä leikkipuistoihin	23

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Hallikainen Heli	Puheenjohtaja	
	Keto-Huovinen Pihla	I varapuheenjohtaja	
	Allonen Ilkka	II varapuheenjohtaja	
	Aalto Jussi	Valtuutettu	
	Aho Mia	Valtuutettu	
	Ahonen Taina	Valtuutettu	
	Brusila Eerik	Valtuutettu	
	Goltz Pauli	Varavaltuutettu	
	Havula Tapio	Valtuutettu	
	Heikkilä Jussi	Valtuutettu	
	Heikkilä Teuvo	Valtuutettu	
	Heinmurto Katri	Valtuutettu	
	Heinonen Kalevi	Valtuutettu	
	Inkinen Juha-Matti	Valtuutettu	
	Juutinen Ari	Valtuutettu	
	Kalenius Christina	Valtuutettu	
	Karttunen Osku	Valtuutettu	
	Koivula Susanna	Valtuutettu	
	Kokko Eero	Valtuutettu	
	Kosonen Jyrki	Valtuutettu	
	Laaksonen Siiri	Valtuutettu	
	Laine Tytti	Valtuutettu	
	Lampi Satu	Valtuutettu	
	Laukkanen Erkki	Valtuutettu	
	Leino Timo	Valtuutettu	
	Levón Satumaija	Valtuutettu	Saapui klo 17.08
	Luomanen-Kurki Eveliina	Varavaltuutettu	
	Lutfi Aida	Valtuutettu	
	Manninen Katri	Valtuutettu	
	Orajärvi Satu	Valtuutettu	
	Saarnio Joonas	Valtuutettu	
	Salmi Petri	Valtuutettu	
	Särkijärvi Tuuli	Valtuutettu	
	Teppinen Marja	Valtuutettu	
	Timonen Suvi	Valtuutettu	
	Tuomisto Emmi	Valtuutettu	
	Vainio Pirjo	Valtuutettu	
	Vierikko Tarja	Valtuutettu	
	Vikman-Kanerva Merja	Valtuutettu	
	Virpiaro Matti	Valtuutettu	
	Välimäki-Kuronen Raisa	Valtuutettu	
	Warras-Stjernvall Annika	Valtuutettu	
	Yli-Viikari Jonna	Valtuutettu	
Poissa	Krakau Harri		
	Niemi-Korpi Eemil		
Muu	Laurila Hannu	Kunnanjohtaja	
	Siikaluoma Esa	Hallintojohtaja	
	Ahvo Timo	Sivistysjohtaja	
	Gummerus Vesa	Kuntakehitysjohtaja	
	Kanerva Teemu	Tietohallinnon asiantuntija	
	Pynttari Mika	Tekninen johtaja	
	Samola Riitta	Talousjohtaja	

Lindgren Mika
Särkijärvi Säte

Henkilöstöjohtaja
Nuorisovaltuuston edustaja

Allekirjoitukset

Heli Hallikainen
puheenjohtaja

Esa Siikaluoma
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

105 - 112

Pöytäkirjan tarkastus

Kalevi Heinonen
pöytäkirjantarkastaja

Juha-Matti Inkinen
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Yleinen tietoverkko 14.11.2025

Kunnanvaltuusto

§ 105

10.11.2025

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kunnanvaltuusto 10.11.2025 § 105

Päätösehdotus

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kunnanvaltuusto

§ 106

10.11.2025

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Kunnanvaltuusto 10.11.2025 § 106

Päätösehdotus Valitaan pöytäkirjantarkastajiksi Kalevi Heinonen ja Juha-Matti Inkinen.

Päätös Valittiin pöytäkirjantarkastajiksi Kalevi Heinonen ja Juha-Matti Inkinen.

Työjärjestyksen hyväksyminen

Kunnanvaltuusto 10.11.2025 § 107

Kunnanvaltuuston työjärjestyksen 14 § mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei valtuusto toisin päättä.

Päätösehdotus Hyväksytään esityslistan mukainen työjärjestys.

Päätös Hyväksyttiin esityslistan mukainen työjärjestys.

Kunnanhallitus § 238
Kunnanvaltuusto § 108

03.11.2025
10.11.2025

Mäntsälän osavuosikatsaus 3/2025 ja talousarviomuutokset

Kunnanhallitus 03.11.2025 § 238

Toimintaympäristö

Valtiovarainministeriön syyskuun ennusteen mukaan Suomen bruttokansantuotteeseen 2025 odotetaan 1,0 % nousua. Inflaatio on hidastunut, mutta kasvanut työttömyys ja kuluttajien luottamus talouteen on hidastanut talouden elpymistä.

Keväällä 2025 saavutettu kolmevuotinen palkkasopimus kasvattaa kuntatalouden kustannuksia selvästi. Vuonna 2025 työvoimakustannukset nousevat sopimuskorotusten vuoksi noin 2,8 prosenttia, vuonna 2026 3,2 prosenttia ja vuonna 2027 nousu kiihtyy 3,9 prosenttiin. Tämä kehitys lisää kustannuspaineita palveluvaltaisella kuntasektorilla, jossa henkilöstömenojen osuus on suuri.

Työllisyys kasvaa selvästi vasta vuosina 2027–2028 talouden vahvistuessa. Työttömyysaste laskee vuoden 2025 9,4 prosentista 8,4 prosenttiin vuonna 2027.

Julkisyhteisöjen rahoitusaliijäämä oli 4,4 % suhteessa BKT:hen vuonna 2024. Tänä vuonna 2025 rahoitusaliijäämä on 4,3 % ja laskee siitä vähitellen 3,6 % vuonna 2026. Alijäämä pysyy kolmen prosentin huonommalla puolella ennustekauden loppuun saakka.

Talouden toteutuminen 1.1.-30.9.2025 ja tilinpäätösennuste

Mäntsälän kunnan syyskuun ulkoisten toimintatuottojen toteutuma on 74,5 prosenttia ja ulkoisten toimintakulujen toteutuma on 70,8 prosenttia talousarviosta. Toimintakate -43,2 milj. euroa on 70,2 prosenttia talousarviosta. Vuosikate syyskuun lopun tilanteessa on 8,3 milj. euroa ja tilikauden tulos n. 1,3 milj. euroa ylijäämäinen.

Verotuloja on syyskuun lopussa kertynyt 40,0 milj. euroa, joka on 72,9 prosenttia talousarviosta. Kunnallisveron loppuvuoden kertymäennuste alenee selvästi, johtuen pääosin pienimmistä ennakonpidätyksistä. Työllisyyden odotettua heikompi kehitys kuluvana vuonna on johtanut siihen, että palkkatulojen kehitysarvio on heikentynyt. Palkkatulojen odotetaan kasvavan vain noin 2,5 prosenttia tänä vuonna. Kasvu on heikko, sillä keskimääräinen yleinen ansiotasoa nousee noin kolme prosenttia koko maassa.

Mäntsälän osalta kunnallisverotuottojen odotetaan laskevan 0,8 % ed. vuoteen, yhteisöverotulojen laskevan 3,8 % ed. vuoteen, mutta kiinteistöveron odotetaan kasvavan kuitenkin 2,1 % ed. vuoteen verrattuna. Kokonaisuudessaan verotulojen ennustetaan toteutuvan

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 238
§ 108

03.11.2025
10.11.2025

1,477 milj. euroa talousarviota heikompana. Talousarvioon tulee tehdä ennusteen mukaiset muutokset.

Kunnan tilinpäätösennuste on syyskuun lopun tilanteessa 1,2 milj. euroa alijäämäinen. Ennustetta heikentää heikosti toteutuvat verotulot. Verotulokertymän lisäksi kunnan rahoitusvastuun kasvu työttömyysetuuksista kasvaa (n. 0,45 milj. euroa).

Hallintopalvelualueen TE- ja maahanmuuttopalveluihin haetaankin 0,399 milj. euron lisämääräraha kattamaan tulosalueen ylitysennuste. Osa työttömyysetuuden kasvun menoylityksestä katetaan tulosalueen muista menoista. Muutoin palvelualueiden ennustetaan pysyvän hyvin muutetun talousarvion mukaisessa toimintakatteessa.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluissa haetaan talousarviomuutosta opetuspalveluiden kotikuntakorvausmenoarvion lisäämiseksi 0,1 milj. euron lisämääräraha ja kotikuntakorvaustuloarvion laskemiseksi 0,1 milj. euron lisämääräraha. Lisäksi varhaiskasvatuspalveluihin haetaan 0,2 milj. euron määrärahalaskua lasten kotihoidon tukeen. Määrärahalaskulla katetaan opetuspalveluiden määrärahatarpeet.

Investoinnit

Investointien talousarvio 8,522 milj. euroa on ennustettu alitettavan 0,762 milj. eurolla. Investointien kokonaistoteutuma on 7,76 milj. euroa. Investointeihin haetaan Kapulin alueen risteyslevytyksiin ja viherrakentamiseen sekä Keskuskadun hulevesi ja jalankulku ja polkupyörätien saneeraukseen välillä Kivistöntie – Ullantie määrärahalisäyksiä yhteensä 0,274 milj. eurolla, jotka katetaan Keskustan kouluverkkoratkaisun suunnittelun ja Jokihuhdantie jalankulku ja polkupyörätien ja alueen katusaneeraus määrärahavähennyksillä (yht. 0,42 milj. euroa).

Lainakanta

Kunnan lainamäärä 30.9.2025 oli 82,2 milj. euroa eli 3921 euroa/asukas. Lainoja on lyhennetty 0,8 milj. eurolla tilinpäätöstilanteesta. Konsernin lainakanta oli tilinpäätöshetkellä 153,6 milj. euroa. 30.9.2025 tilanteessa lainakanta on n. 150,1 milj. euroa (7158 euroa/asukas). Konsernilainat ja vastuut (sisältäen leasingrahoituksen) on 30.9.2025 tilanteessa n. 170 milj. euroa eli n. 8141 euroa/asukas.

Osavuositarkastuksen yhteydessä tehtävät talousarviomuutokset

Tuloslaskelmaosan talousarviomuutosesitykset:

- Verotuloihin tehdään Kuntaliiton veroennustekohikon mukainen vähennys yht. 1,477 milj. euroa ennustetun kertymän mukaiseksi.

Käyttötaloulosa, talousarviomuutosesitykset:

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 238
§ 108

03.11.2025
10.11.2025

- TE- ja maahanmuuttopalvelut 0,399 milj. euron lisämääräraha kattamaan kunnan kasvaneen rahoitusosuuden työttömyystuista.

Investointiosan talousarviomuutosesitykset:

- Kapulin alueen risteyslevitykset ja katuviherrakentaminen: määrärahalisäys 0,174 milj. euroa
- Keskuskadun hulevesi ja jk/pp saneeraus välillä Kivistöntie – Ullantie: määrärahalisäys 0,100 milj. euroa.
- Keskustan kouluverkkoratkaisun suunnittelu: määrärahavähennys 0,200 milj. euroa
- Jokihuhdantie jk/pp ja alueen katusaneeraus: määrärahavähennys 0,220 milj. euroa.
- Nettovaikutus 0,146 milj. euroa investointimenoja vähentävä.

Rahoitusosan talousarviomuutosesitykset:

- Antolainojen muutokset -110 000 euroa rahoitusosaan. Kunnanvaltuuston päätöksen 10.2.2025 § 4 mukaisesti Mäntsälän Jäähalli Oy:n pääomалaina kasvatettiin yhteensä 227 600 euroon. Päätöksen mukaista talousarviomuutosta ei tehty päätöksenteon yhteydessä.

Valmistelija Talousjohtaja Samola Riitta, riitta.samola@mantsala.fi

Esittelijä Kunnanjohtaja Laurila Hannu

Päätösehdotus Kunnanhallitus

1. merkitsee liitteenä olevan osavuosikatsauksen 3/2025 tiedoksi ja esittää sen edelleen valtuustolle tiedoksi.
2. esittää valtuuston hyväksyttäväksi esittelytekstin ja osavuosikatsauksen mukaisesti määrärahavähennystä verotuloennusteeseen -1,477 milj. euroa ja määrärahalisäystä hallintopalveluiden TE- ja maahanmuuttopalveluihin 0,399 milj. euroa. Muutokset heikentävät vuosikatetta 1,786 milj. euroa. Investointeihin haetaan esittelytekstin mukaista muutosta hankkeisiin, jotka vähentävät kokonaisuutena investointimenoja 0,146 milj. euroa. Rahoitusosaan esitetään tehtäväksi antolainojen muutokseen lisäys -110 000 euroa.

Tämän asian osalta pöytäkirja tarkastetaan kokouksessa.

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Tämän pykälän osalta pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

- Merkittiin, että puheenjohtaja määräsi kokouksessa tauon tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 16.53 – 17.01.

Kunnanhallitus § 238
Kunnanvaltuusto § 108

03.11.2025
10.11.2025

Liite 1. Osavuositarkastus 3/2025

Kunnanvaltuusto 10.11.2025 § 108
349/02.01.00/2024

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto päättää seuraavasti

1. Merkitsee tiedoksi liitteenä olevan osavuositarkastuksen 3/2025.
2. Hyväksyy esittelytekstin ja osavuositarkastuksen mukaisesti määrärahavähennystä verotuloennusteeseen -1,477 milj. euroa ja määrärahalisäystä hallintopalveluiden TE- ja maahanmuuttopalveluihin 0,399 milj. euroa. Muutokset heikentävät vuosikatetta 1,786 milj. euroa. Investointeihin haetaan esittelytekstin mukaista muutosta hankkeisiin, jotka vähentävät kokonaisuutena investointimenoja 0,146 milj. euroa. Rahoitusosaan esitetään tehtäväksi antolainojen muutokseen lisäys -110 000 euroa.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

- Merkittiin, että Satumaija Levón saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 17.08.

Liite 1. Osavuositarkastus 3/2025

Kunnanhallitus § 227
Kunnanvaltuusto § 109

27.10.2025
10.11.2025

Veroprosenttien määrittäminen vuodelle 2026

Kunnanhallitus 27.10.2025 § 227

Kuntalain 111 §:n mukaan valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Verotusmenettelylain 91 a §:n 1 momentin mukaan tuloveroprosentti tulee ilmoittaa prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella. Kuntien tulee verotusmenettelystä annetun lain mukaan ilmoittaa tuloveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit Verohallinnolle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä.

Kiinteistöverolain (654/1992) 11 §:n mukaan valtuusto määrittää kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöveroprosentit tulee määrätä prosentin sadasosan tarkkuudella.

Rajat, joiden välille kiinteistöveroprosentit voidaan lain mukaan määrätä, ovat seuraavat:

- Yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93-2,00
- Maapohjan kiinteistöveroprosentti 1,30-2,00
- Vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,41-1,00
- Muiden asuinrakennusten veroprosentti 0,93-2,00
- Voimalaitosrakennuksen ja -rakennelman kiinteistöveroprosentti enintään 3,10
- Yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti 0,00-2,00
- Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti 2,00-6,00

Verotulojen tuotto on arvioitu Kuntaliiton veroennustekehikon mukaan seuraavasti nykyisellä kunnallisveroprosentilla talousarvioesitykseen:

VEROVUOSI / TILIVUOSI	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Kunnallisveroprosentti	8,30 %	8,30 %	8,30 %	8,30 %	8,30 %	8,30 %
Kunnallisvero	40 930	40 592	43 301	44 971	46 982	47 922
Yhteisövero	3 241	3 117	3 330	3 526	3 701	3 775
Kiinteistövero	9 545	9 743	10 000	10 000	10 000	10 200
Verotulot yhteensä	53 716	53 452	56 631	58 497	60 683	61 897

Kiinteistöveron osalta verotuottoa on arvioitu ensi vuodelle 2026 n. 0,2 milj. euroa suurempana kuin Kuntaliiton veroennustekehikossa on arvioitu perustuen kuntakehityksen arvioon kiinteistöjen rakentumisesta, rakennuskannan selvitystyön korjauksista sekä veron kehityksestä.

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 227
§ 109

27.10.2025
10.11.2025

Kunnan talousarvioesitys on valmisteilla ja käsitellään 3.11.2025 kunnanhallituksessa ja 10.11.2025 valtuustossa.
Talousarvioesityksessä ei ole esitetty muutoksia veroprosentteihin. Voimalaitosten osalta esitetään kuitenkin, että veroprosentti nostetaan 3,10 prosenttiin. Kunnalla ei ole kuitenkaan tällä hetkellä sellaisia kiinteistöjä, jotka luokiteltaisiin tähän ryhmään.

Kiinteistöverolajien lain sallima vaihteluväli ja kiinteistöveroprosentit ja niistä kertyvä tuotto on arvioitu seuraavasti talousarvioesitykseen:

KIINTEISTÖVEROLAJI	TP 2024	TPE2025	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
Yleisen kiint.v-% alaiset						
maa-alueet verotusarvot (1000 €)	169 737	174 165	174 165	174 165	174 165	174 165
Vero % (1,30-2,00)	1,40 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %
Vero (1000 €)	2376	2438	2438	2438	2438	2438
rakennukset, verotusarvot (1000 €)	237 205	245 480	254 480	254 480	254 480	268 766
Vero % (0,93-2,00)	1,40 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %
Vero (1000 €)	3321	3437	3563	3563	3563	3763
Vak. asuinrakennukset						
Verotusarvot (1000 €)	558 370	558 370	558 989	558 989	558 989	558 989
Vero % (0,41-0,90 / 0,41-1,00)	0,65 %	0,65 %	0,65 %	0,65 %	0,65 %	0,65 %
Vero (1000 €)	3629	3629	3633	3633	3633	3633
Muut asuinrakennukset						
Verotusarvot (1000 €)	16 485	16 885	16 885	16 885	16 885	16 885
Vero % (0,93-2,00)	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %
Vero (1000 €)	214	220	220	220	220	220
Yleishyödylliset yhteisöt						
Verotusarvot (1000 €)	2 037	8 802	8 802	8 802	8 802	8 802
Vero %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Vero (1000 €)	0	0	0	0	0	0
Rakentamaton rakenn.paikka						
Verotusarvot (1000 €)	3 210	3 317	3 317	3 317	3 317	3 317
Vero 4,4 % (1000 €)	141	146	146	146	146	146
Voimalaitokset						
Verotusarvot (1000 €)	0	0	0	0	0	0
Vero % (0,00-3,10)	2,50 %	2,50 %	3,10 %	3,10 %	3,10 %	3,10 %
Vero (1000 €)	0	0	0	0	0	0

Valmistelija

Talousjohtaja Samola Riitta, riitta.samola@mantsala.fi

Esittelijä

Kunnanjohtaja Laurila Hannu

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että Mäntsälälle vuoden 2026 veroprosenteiksi vahvistetaan

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 227
§ 109

27.10.2025
10.11.2025

- kunnallisvero 8,3 %
- yleinen kiinteistövero 1,40 %
- maapohjan kiinteistövero 1,40 %
- vakituisen asuinrakennuksen kiinteistövero 0,65 %
- muun asuinrakennuksen kiinteistövero 1,30 %
- rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero 4,40 %
- yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero 0,00 %
- voimalaitosten kiinteistövero 3,10 %

Käsittely

Talousjohtaja Riitta Samolaa kuultiin asiantuntijana pykälän yhteydessä.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

- Merkittiin, että puheenjohtaja määräsi kokouksessa tauon tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 18.20-18.28.

Kunnanvaltuusto 10.11.2025 § 109
792/02.02.01/2025

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto päättää, että Mäntsälälle vuoden 2026 veroprosenteiksi vahvistetaan

- kunnallisvero 8,3 %
- yleinen kiinteistövero 1,40 %
- maapohjan kiinteistövero 1,40 %
- vakituisen asuinrakennuksen kiinteistövero 0,65 %
- muun asuinrakennuksen kiinteistövero 1,30 %
- rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero 4,40 %
- yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero 0,00 %
- voimalaitosten kiinteistövero 3,10 %

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Kunnanhallitus § 239
Kunnanvaltuusto § 110

03.11.2025
10.11.2025

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027-2029

Kunnanhallitus 03.11.2025 § 239

Tausta

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi).

Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kuntatalouden kehitys

Valtiovarainministeriön syyskuussa julkaiseman kuntatalousohjelman mukaan Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta. Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa sekä Suomessa että vientimarkkinoilla. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan vuonna 2025 bruttokansantuote (BKT) kasvaa 1,0 prosenttia, vuonna 2026 1,4 prosenttia ja vuonna 2027 1,7 prosenttia.

Vuonna 2025 kuntatalouden tila on edelleen heikentynyt edellisvuoteen verrattuna, mikä näkyy sekä vuosikatteen, tilikauden tuloksen, että toiminnan ja investointien rahavirran heikentymisenä. Investointitaso pysyy korkeana, eivätkä kuntatalouden käyttötulot riitä investointien kattamiseen. Toimintakuluja on kasvattanut mm. kunta-alalle sovitut palkankorotukset ja vuoden alusta voimaan tullut TE-palvelu-uudistus.

Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyi vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennettiin. Uudistuksen

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 239
§ 110

03.11.2025
10.11.2025

seurauksena kuntahallinto on aiempaa suhdanneherkempi, sillä nyt tulojen lisäksi myös menot reagoivat suoraan työllisyyskehitykseen. Pitkään jatkuvat työttömyysjaksot nostavat kuntien osuutta työttömyysetuuksien rahoituksesta. Lisäksi uudistus voi kasvattaa kuntien välisiä eroja entisestään, sillä työllisyyden vaihtelu poikkeaa kuntien välillä.

TE-palvelu-uudistuksesta huolimatta kuntien peruspalvelutuotannon painopiste säilyy koulutus- ja sivistyssektorilla, jonka kokonaispalvelutarve on laskeva syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samassa tahdissa, varsinkin kun erityisen tuen tarve on kasvanut. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste on kasvanut viime vuosina.

Kuntien verotulojen kehitys on ollut kuluvana vuonna vaimeaa ja ennusteita on jouduttu madaltamaan alkuvuoden kertymätietojen vuoksi. Verotulot jäävät lähes edellisen vuoden tasolle. Suhdanneltilanteen kohentuessa verotulojen kehitys vahvistuu vuonna 2026 5,2 prosentin kasvuun ja tasaantuu vuosina 2027–2029 keskimäärin hieman alle 4 prosenttiin vuodessa. Kuntatalouden tulot eivät kuitenkaan riitä kattamaan kasvavia menoja, eikä vuosikate riitä tulevana vuosina nettoinvestointeihin. Kuntatalouden investoinnit pysyvät korkealla tasolla, vaikka kuntakohtaiset erot ovat huomattavia.

Vuoden 2026 toimintatuottoja pienentää sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättymisen ja uudelleenneuvottelut. Kehitysarviossa on oletettu, että kuntien saamat vuokratuotot pienenevät noin 150 miljoonalla eurolla vuodesta 2026 alkaen. Laskelmassa on myös huomioitu sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyn muutuskustannuksia niin, että sekä kuntien menojen että tulojen on oletettu kasvavan 5 milj. vuonna 2026, 55 milj. vuonna 2027, 70 milj. vuonna 2028 ja 20 milj. vuonna 2029.

Myös korkomenot lisääntyvät lähivuosina, vaikka lyhyet markkinakorot ovat jo kääntyneet laskuun. Merkittävä osa kuntien lainakannasta on kuitenkin kiinteäkorkoisia tai suojattuja, minkä vuoksi markkinakorkojen muutokset heijastuvat korkokustannuksiin viiveellä.

Kuntatalouden kestävyyteen vaikuttavat jatkossa yhä enemmän kuntien kyky hallita työvoimakustannuksia, sopeuttaa investointeja sekä hyödyntää digitalisaatiota ja uusia teknologioita palvelutuotannossa. Väestörakenteen muutos, kaupungistuminen ja vihreä siirtymä lisäävät investointitarpeita, mutta vaativat samanaikaisesti rakenteellisia uudistuksia. Tulojen ja menojen epätasapaino edellyttää kuntien omia sopeutustoimia ja tiukkaa menokuria. Palvelut ja palveluverkko on sopeutettava kuntien tulo-rahoitukseen. Samalla tulopohjan vahvistaminen voi johtaa veronkorotuspaineisiin erityisesti kunnallisverotuksessa.

Mäntsälän kunnan toimintaympäristö

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 239
§ 110

03.11.2025
10.11.2025

Mäntsälässä ulkoiset toimintatulot laskevat ed. vuoden talousarvioon 15,8 prosenttia. Suurin selittävä tekijä on soteikiinteistöjen yhtiöittäminen, joka siirtää soteikiinteistöistä saadut vuokratulot kunnan omistamalle yhtiölle. Myös rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksutuottojen arvioidaan pienentyvän ja työllistämistukia ei enää saada vuonna 2026, kun työllisyyden hoito siirtyi kuntien toteutettavaksi. Vuodelle 2025 työllistämistukia oli budjetoitu vielä 100 000 euron arvosta. Talousarviossa on varattu 0,5 milj. euroa tonttien myyntivoittoihin.

Ulkoiset toimintakulut kasvavat arviolta 5,2 prosenttia muutettuun talousarvioon. Merkittävin kasvu kohdistuu henkilöstökuluihin, jossa kunta-alan palkkaratkaisun odotetaan kasvattavan henkilöstökuluja kokonaisuudessaan 3,3 prosenttia, joka on yli 1,3 milj. euroa. Palvelun ostot kasvavat 10,5 %. Kustannuksia kasvattavat purkukuntoiset rakennukset, joiden purkamisesta aiheutuu kertaluonteista kulua 0,36 milj. euroa. Myös kotikuntakorvausmenojen (menot mäntsäläläisten oppilaiden käydessä koulua toisen kunnan alueella) arvioidaan kasvavan 0,2 milj. euroa, yhteistoimintaosuudet (Järvenpään kaupungille isäntäkuntana maksettava osuus työllisyysalueen hoidosta) 0,12 milj. euroa. ICT-palveluiden odotetaan kasvavan 0,2 milj. euroa mm. tekoälylisensseihin käytettävien kustannusten vuoksi. Toimintakate heikkenee vuoden 2025 muutettuun talousarvioon 8,3 prosenttia.

Konserniyhtiöistä Nivos Oy:n osalta on vuodelle 2025 varattu talousarvioon 1,6 milj. euron pääomalainakorko täysimääräisenä. Kunnan lainanhoitokulujen odotetaan kasvavan merkittävästi, kun erääntyviä 0-korkoisia lainoja on jouduttu uusimaan entistä heikommilla ehdoilla.

Kunnanhallituksen talousarvioesityksessä Mäntsälän kunnan toimintakate vuonna 2025 on -66,7 milj. euroa ja vuosikate 5,75 milj. euroa. Soteikiinteistöyhtiön perustamisesta saatava kertaluonteinen tuotto, arviolta 4,2 milj. euroa vie tilikauden ylijäämäiseksi 1,2 milj. eurolla. Soteikiinteistöyhtiön perustamisesta tehtävä myyntivoittokirjaus on konsernin sisäinen eikä lisää kunnan rahoitusvarallisuutta. Konsernitilinpäätöksessä tämä tulo eliminoidaan. Ilman myyntivoittokirjausta kunta tekisi tilikaudelta 2026 yli 3 milj. euron alijäämäisen tuloksen.

Kunnan vuosikate ei riitä kattamaan talousarviovuonna eikä suunnitelmavuosina poistoja. Kunta joutuu rahoittamaan investointimenot kokonaisuudessaan lainarahoituksella ja joutuu nostamaan uutta lainaa myös vanhojen velkojen maksamiseen. Tilanne kokonaisuudessaan heikkenee edellisistä vuosista ja kunnassa tulee laatia taloutta tasapainottava suunnitelma tulevien vuosien merkittävien investointien rahoittamisen osalta.

Strategiset tavoitteet

Talousarvioehdotus sisältää kunnanvaltuuston 20.10.2025 hyväksymän strategian mukaisten tavoitteiden mittarit.

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 239
§ 110

03.11.2025
10.11.2025

Mäntsälän väestönkehityksen suunnitelmavuodet perustuvat kunnanvaltuuston tavoitteiden mukaiseen väkiluvun kasvuun (väkiluku kasvaa vähintään 600 henkilöä vuosina 2026–2030). Talousarviossa vuoden 2026 väestömääräksi arvioidaan 21 069 henkeä.

Investoinnit ja lainakanta

Bruttoinvestointien määrä on yhteensä 10,0 miljoonaa euroa, josta mm. maanhankinta 1,2 milj. euroa, talonrakennus 1,5 miljoonaa euroa, kuntatekniikka 6,6 miljoonaa euroa, irtain 0,65 miljoonaa euroa. Keskeisinä kuntatekniikan investointihankkeina toteutetaan Riihenmäenraitin rakentaminen, Mt 140 keskisaarekkeen uusimisen 3-vaihe, Pyydyskorven alueen katuinfran rakentaminen ja kevyenliikenteen katusaneeraus Jokihuhdantielle.

Mäntsälän kunnan lainakanta talousarviossa 2026 on n. 70 milj. euroa. Lainakanta pienenee vuoden 2025 tilinpäätösennusteeseen verrattuna 10,6 milj. euroa, ollen vuoden 2026 lopussa 3312 euroa/ asukas. Kunnan lainakannan laskua selittää kunnan Mäntsälän Kodit Oy:lle nostaman 20 milj. euron joukkovelkakirjan siirtyminen takaisin pääosin yhtiön rahoitettavaksi. Talousarvion rahoitusosaan on budjetoitu pitkäaikaisen lainan nostoa 13 milj. eurolla. Osa nostettavassa lainarahoituksesta (5 milj. euroa) lainataan edelleen Mäntsälän Kodit Oy:lle.

Konsernin lainakanta talousarviossa on 139 milj. euroa. Lainakanta laskee vuoden 2025 tilinpäätösennusteesta n. 7,7 milj. eurolla ollen 6618 euroa/asukas.

Henkilöstömäärä

Kunnan henkilöstömäärä kunnanjohtajan talousarvioesityksessä on henkilötyövuosina 727,2 htv. Vuoden 2025 henkilöstömäärä talousarviossa on ollut 711,6 henkilötyövuotta. Toteutunut henkilöstömäärä on suurempi johtuen mm. oppimisen tuen uudistuksen tuomasta lisähenkilötarpeesta jo nyt syksystä 2025 alkaen. Henkilöstömäärä nousee kaikilla palvelualueilla henkilötyövuosilla mitattaessa. Oppimisen tuen uudistuksen lisäksi henkilötyövuosia nostattaa aiemmin työllisyysmäärärahoilla määräaikaisina palkattujen henkilöiden työsuhteiden loppuminen. Vastaava resurssi on palkattu kunnan pysyvään henkilöstöön.

Riskit talousarvioehdotuksessa

Taloudellisesti ja toiminnallisesti merkittävänä riskinä on haastava työllisyystilanne, joka rahoitusmielessä haastaa kunnan taloutta kolmea eri kautta. Verotulot pienenevät, kunnan osuus työttömyyden rahoittamisesta kasvaa ja kunnan maksuosuus Järvenpään isäntäkuntana hoitamista TE-palveluista kasvaa. Toiminnallisena riskinä syrjäytyminen ja pahoinvointi voi kasvaa ja erityisesti nuorten työllistyminen on hankalampaa.

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 239
§ 110

03.11.2025
10.11.2025

Toiminnallisena ja taloudellisesti merkittävänä riskinä nähtiin myös hankintalain muutosehdotukset ja sen mahdolliset vaikutukset toimittaja- ja sopimushallinnan kokonaisuuteen. Kunnalla on merkittäviä sopimustoimittajia, joiden hankinnat on joko sidosyksiköltä tai yhteishankintayksiköiden kautta hankittuja. Jos kaikki hankinnat tulee kilpailutettavaksi lyhyen ajan sisään kokonaisuudessaan, on kunnalla merkittäviä vaikeuksia saada hankinnat toteutettua aikataulussa ja kokonaistaloudellisesti. Myös jatkossa hankinnat tulevat työllistämään merkittävästi ja voi tarkoittaa lisäresurssointia/nykyisen henkilöstön lisäkouluttautumista hankintojen läpivientiin hankintalain mukaisesti. Talousarviossa ei ole sisällytetty tähän liittyvää mahdollista lisäosakkeiden hankintaa tai resurssointia.

Merkittävänä taloudellisena riskinä nähtiin myös tulorahoituksen riittävyys ja talouden tasapaino sekä kunnan resurssien riittävyys ja resurssien jako. Erityisesti valtionosuuksien tason pysyvä alentuminen nähtiin riskinä oppilasmääräennusteiden vuoksi. Käynnissä oleva valtionosuusuudistus ja sen vaikutukset tulevien vuosien valtionosuuksiin ovat myös vaikeasti arvioitavissa. Vuoden 2026 talousarvioon ei ole sisällytetty pysyviä menovähennyksiä. Suunnitelmassa on kuitenkin pysyviä menolisäyksiä (mm. vesiliikuntakeskus) jonka rahoittamiseksi tulee löytää myös säästökohteita.

Valmistelija Talousjohtaja Samola Riitta, riitta.samola@mantsala.fi

Esittelijä Kunnanjohtaja Laurila Hannu

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää

1. hyväksyä osaltaan vuoden 2026 talousarvion ja suunnitelman 2026-2029 ja esittää sen edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi.
2. hyväksyä talousarvion täytäntöönpano-ohjeet talousarviokirjan mukaisesti ja esittää nämä edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi.
3. valtuuttaa talousjohtajan tekemään mahdolliset tekniset korjaukset talousarviokirjaan.

Tämän asian osalta pöytäkirja tarkastetaan kokouksessa.

Päätös Kunnanhallitus päätti hyväksyä päätösehdotuksen mukaisesti seuraavilla muutoksilla:

- s. 7-9 mittarit: henkilöstön työtyytyväisyys (mittarin arvo 1-5) talousarvion 2026 tavoitteena sekä vuoden 2030 tavoitteena vähintään 3,5
- s.7-9 mittarit: Markkinoinnin kohderyhmäpeitto: talousarvion tavoitteena, lisättiin sana vähintään tavoitteeseen kiinnostus kasvaa 5 %

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 239
§ 110

03.11.2025
10.11.2025

- s. 7-9 mittarit: tapahtumien ja kävijöiden määrä tavoitteeseen vuodelle 2026 mittariin lisättiin sana vähintään, kävijöiden määrä kasvanut 5 %
- s. 58: vesiliikuntakeskusinvestoinnille maininta: lopullinen päätös vesiliikuntakeskusinvestoinnista tehdään päivitetyn tilaohjelman ja hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen
- s. 58: investointitaulukko: seurojentalon eteistilojen korjaus (100 000 €) muutetaan seurojentalon käytävätilojen korjaukseen.
- s. 58 investointitaulukko: kouluverkkoselvityksen suunnitteluun lisättiin toteutukseen 2 milj. € vuodelle 2027 ja 2 milj. € vuodelle 2028 ja tätä koskeva teksti muutettiin sivulle 56.

Tämän pykälän osalta pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

- Merkittiin, että puheenjohtaja määräsi kokouksessa tauon tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 18.06-18.11.

Liite 1. Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027-2029

Kunnanvaltuusto 10.11.2025 § 110
269/02.01.00/2025

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto

1. päättää hyväksyä vuoden 2026 talousarvion ja suunnitelman 2026-2029.
2. päättää hyväksyä talousarvion täytäntöönpano-ohjeet talousarviokirjan mukaisesti.
3. valtuuttaa talousjohtajan tekemään mahdolliset tekniset korjaukset talousarviokirjaan.

Käsittely

Ryhmäpuheenvuoron pitivät:

KESK	Marja Teppinen
SDP	Tytti Laine
KOK	Matti Virpiaro
PS	Satu Lampi
VAS	Jonna Yli-Viikari
VIHR	Tuuli Särkijärvi
KD	Susanna Koivula

Ryhmäpuheenvuoroissa ja käsittelyn aikana mittareihin/tavoitteisiin tuli paljon muutos-/täydennysesityksiä, jonka jälkeen puheenjohtaja pyysi, että ne lähetetään kirjallisesti hallintojohtajalle. Ehdotetut muutokset kootaan yhteen (pöytäkirjan liite 2). Käydyn keskustelun jälkeen

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 239
§ 110

03.11.2025
10.11.2025

puheenjohtaja kysyi, voidaanko esitetty mittaristo nyt hyväksyä edellyttäen, että mittaristo palautuu kunnanhallituksen valmisteluun huomioiden saadut muutosehdotukset. Uudelleen käsittely toteutetaan ensimmäisen osavuositarkastuksen yhteydessä. Valtuusto oli asiasta yksimielinen

Keskustelun kuluessa esitettiin kaksi ponsiesitystä:

Jatkossa strategian tavoitteet sekä mittarit tulee valmistella ja päättää samaan aikaan, (VAS)

Valtuusto edellyttää, että vesiliikuntakeskuksen suunnitteluun varatun 200 000 euron määrärahan käyttöä siirretään siihen saakka, kunnes rakentamispäätös on hyväksytty kunnanvaltuustossa, (KOK). Samalla esitettiin poistettavaksi maininta sivulla 58, joka koskee lopullista päätöksentekoa vesiliikuntakeskusinvestoinnista.

Puheenjohtaja kysyi voidaanko ponsiesitykset yksimielisesti hyväksyä ja valtuusto hyväksyi esitykset yksimielisesti.

KD teki määrärahan muutosesityksen sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen budjetin sisältä ja sitä kannatettiin. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueelle esitetään 15 000 €:n menolisäys: Mäntsälän kunta osallistuisi vuonna 2026 Mäntsälän seurakunnan kanssa perheneuvontapalveluiden ostoon Hyvinkään perheasiainneuvottelukeskuksesta -lähipalveluiden turvaamiseksi Mäntsälässä.

Tämän jälkeen käytiin keskustelua ja keskustelussa tuli toinen esitys, jossa esitettiin 15 000 €:n summan lisäämistä ylimääräisenä sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen talousarvioon ja sitä myös kannatettiin.

Puheenjohtaja totesi, että asiaa kannattaa moni ja puheenjohtaja kysyi KD:lta voiko esittäjä muuttaa esitystään siten että 15 000 €:n summa lisätään sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen talousarvioon.

KD muutti esitystään siten, että 15 000 €:n summa lisätään sivistys- ja hyvinvointipalvelujen talousarvioon.

Puheenjohtaja kysyi tämän jälkeen, voidaanko muutettu esitys yhteisesti valtuustossa hyväksyä ja se hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös

Kunnanvaltuusto

1. päätti hyväksyä vuoden 2026 talousarvion ja suunnitelman 2026-2029 seuraavin teknisin korjauksin ja lisäyksin:

Hyväksyttiin päätöstä täydentämään kaksi ponsiesitystä:

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 239
§ 110

03.11.2025
10.11.2025

1. Jatkossa strategian tavoitteet sekä mittarit tulee valmistella ja päättää samaan aikaan, (VAS) ja

2. Valtuusto edellyttää, että vesiliikuntakeskuksen suunnitteluun varatun 200 000 euron määrärahan käyttöä siirretään siihen saakka, kunnes rakentamispäätös on hyväksytty kunnanvaltuustossa, (KOK). Samalla poistetaan maininta sivulla 58, joka koskee lopullista päätöksentekoa vesiliikuntakeskusinvestoinnista.

Määrärahamuutokset:

Sivistys ja hyvinvointipalveluiden palvelualueelle lisättiin 15 000 € perheneuvolapalveluiden ostamiseksi Mäntsälän kunnalle (kohdennus hyvinvoinnin- ja elinikäisen oppimisen tulosalue).

Valtuusto hyväksyi teknisenä korjauksena: Kärkitavoite 1, tavoite "Turvaamme laadukkaat ja yhdenvertaiset hyvinvointi- ja sivistyspalvelut", tavoite vuodelle 2026; Myllymäki-Ehnroosin uudisrakennuksen tarveselvitys valmistuu.

Valtuusto hyväksyi esitetyn mittariston edellyttäen samalla, että mittaristo palautetaan kunnanhallituksen valmisteluun huomioiden ryhmien ja kokouksessa esitetyt muutosehdotukset. Mittaristo käsitellään uudelleen ensimmäisen osavuosikatsauksen yhteydessä.

2. päätti hyväksyä talousarvion täytäntöönpano-ohjeet talousarviokirjan mukaisesti.
3. valtuutti talousjohtajan tekemään mahdolliset tekniset korjaukset talousarviokirjaan.

- Merkittiin, että puheenjohtaja määräsi kokouksessa tauon tämän pykälän käsittelyn aikana klo 19.20–19.35.

Liite 1. Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027-2029

Liite 2. Muutosesitykset, Kvalt 10.11.2025 § 110

Kunnanvaltuusto

§ 111

10.11.2025

Ilmoitusasiat

Kunnanvaltuusto 10.11.2025 § 111

Kunnanvaltuustolle on lähetetty tiedoksi seuraavat asiat:

- Kunnanvaltuuston vuoden 2026 kokousten kalenterikutsut on lähetetty valtuutetuille @lh.mantsala.fi -posteihin.
- Kunnanvaltuuston iltakoulu on maanantaina 24.11.2025 klo 17.00 kunnantalonsalissa.
- Kunnan turvallisuusilta on keskiviikkona 10.12.2025 klo 17.00 lounaskahvila Tarinassa kunnantalolla.
- Tarkastuslautakunta huomauttaa uudelleen puuttuvista sidonnaisuusilmoituksista, mitkä tulee palauttaa välittömästi.

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto merkitsee asiat tiedoksi.

Päätös

Kunnanvaltuusto merkitsi asiat tiedoksi.

Valtuustoaloite Varjopaikkojen ja luontoelementtien lisääminen päiväkotien ja koulujen pihoiden sekä leikkipuistoihin

Kunnanvaltuusto 10.11.2025 § 112
883/10.03.01.00.02.00/2025

Vihreiden valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 10.11.2025:

” Päiväkotien, koulujen ja leikkipuistojen ulkoalueet ovat keskeisiä ympäristöjä lasten arjessa. Lapset ulkoilevat päivittäin useita tunteja säässä kuin säässä, ja kaikkein eniten ulkoilevat alle kouluikäiset. Kuitenkin juuri he ovat herkimpiä kuumuuden ja UV-säteilyn haittavaikutuksille. Lasten lämmönsäätely on vasta kehittymässä ja he altistuvat helpommin nestevajaukselle ja ihon palamiselle. Jatkossa ilmastomuutos tulee lisäämään hellejaksojen yleisyyttä, kuumuutta ja pituutta.

Varjopaikkojen vähäisyys erityisesti lasten käytössä olevilla piha-alueilla on yleistynyt 2000-luvun rakentamistrendien myötä. Nykyiset rakentamiskäytännöt suosivat kovia pintoja ja vähäistä kasvillisuutta. Luonnonvarainen kasvillisuus on usein rakentamisaiheessa poistettu ja tilalle rakennettu piha, joka on vuorattu pääosin asfaltilla, laatoilla, kumirouhematolla, turvahiekalla ja tekonurmella. Tämän voi helposti nähdä Mäntsälässäkin vertaamalla uusien ja vanhojen päiväkotien ja koulujen pihojen ja leikkipuistojen.

Suomen Säteilyturvakeskus ja muut pohjoismaiset säteilyviranomaiset ovatkin yhteisessä kannanotossaan suositelleet, että kunnat huomioivat varjopaikkojen tarpeen sekä olemassa olevien päiväkotien ja koulujen pihoiden, että uusien lasten ulkoilualueiden suunnittelussa ja rakentamisessa.

Nykyinen rakentamistrendi vähentää varjopaikkojen lisäksi myös lasten luontokontaktia, mikä on viime kädessä kansanterveydellinen asia. Luontoympäristön väheneminen heikentää lasten mikrobialtistusta, mikä vaikuttaa immuunipuolustuksen kehittymiseen ja lisää riskiä sairastua esimerkiksi allergioihin, astmaan ja muihin immuunivälitteisiin sairauksiin.

Luontoelementtien, kuten lahoppuun, karikkeen ja maatuvan kasvillisuuden, lisääminen varhaiskasvatukseen ja koulujen pihoiden ja puistoihin on kustannustehokas tapa edistää lasten terveyttä. Lisäksi luontoelementtien lisääminen tukee lasten luontosuhdetta ja monipuolistaa liikkumismahdollisuuksia sekä parantaa viihtyisyyttä lasten ja henkilökunnan näkökulmasta.

Edellä kerrotun johdosta esitämme, että:

1. Kunta laatii periaatteet, joilla varmistetaan uusien ja peruskorjattavien päiväkotien, koulujen ja leikkipuistojen riittävä varjoisuus sekä

Kunnanvaltuusto

§ 112

10.11.2025

luonnonmukaisuus ja luontoelementtien määrä pihoidilla. Uudessa rakentamisessa pyritään säilyttämään olemassa oleva puusto ja muu luontoympäristö, ja uudet istutettavat taimet ovat mahdollisimman kookkaita ja kotoperäisiä.

2. Tarkastellaan, miten jo olemassa olevien päiväkotien ja koulujen pihoidille sekä leikkipuistoihin voidaan lisätä varjopaikkoja, luonnonmateriaaleja ja luontoelementtejä ilman varsinaista peruskorjausta.

Mäntsälässä 10.11.2025

Vihreä valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet”

Päätös

Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Valtuustoaloite Varjopaikkojen ja luontoelementtien lisääminen päiväkotien ja koulujen pihoidille sekä leikkipuistoihin

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 105, § 106, § 107, § 111, § 112

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)

Muutoksenhakuohje koskee pykälä: § 108, § 109, § 110**VALITUSOSOITUS**

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*), sekä
- kunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa *asianosaisen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä,
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Faksinumero: 029 56 42079
Puhelinnumero: 029 56 42000 (vaihde)

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- 3) vaatimusten perustelut;
- 4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- 1) valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- 2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin [tuomioistuinmaksulaissa \(1455/2015\)](#) säädetään.

Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy

[Tuomioistuinlaitoksen sivustolta](#)

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Mäntsälän kunnan kirjaamosta: kirjaamo@mantsala.fi

Postiosoite: Heikinkuja 4, 04600 Mäntsälä
Käyntiosoite: Heikinkuja 4, 04600 Mäntsälä
Sähköpostiosoite: kirjaamo@mantsala.fi
Faksinumero: 020 604 2194
Puhelinnumero: 019 264 5000 (vaihde)